

Analiza efektów wybranych działań POIR i POPW na poziomie sektorowym i makroekonomicznym za pomocą modelu makroekonomicznego.

Spotkanie roczne i Komitet Monitorujący POPW 2014-2020

Grudzień 2020 r.

Cele i metoda badania

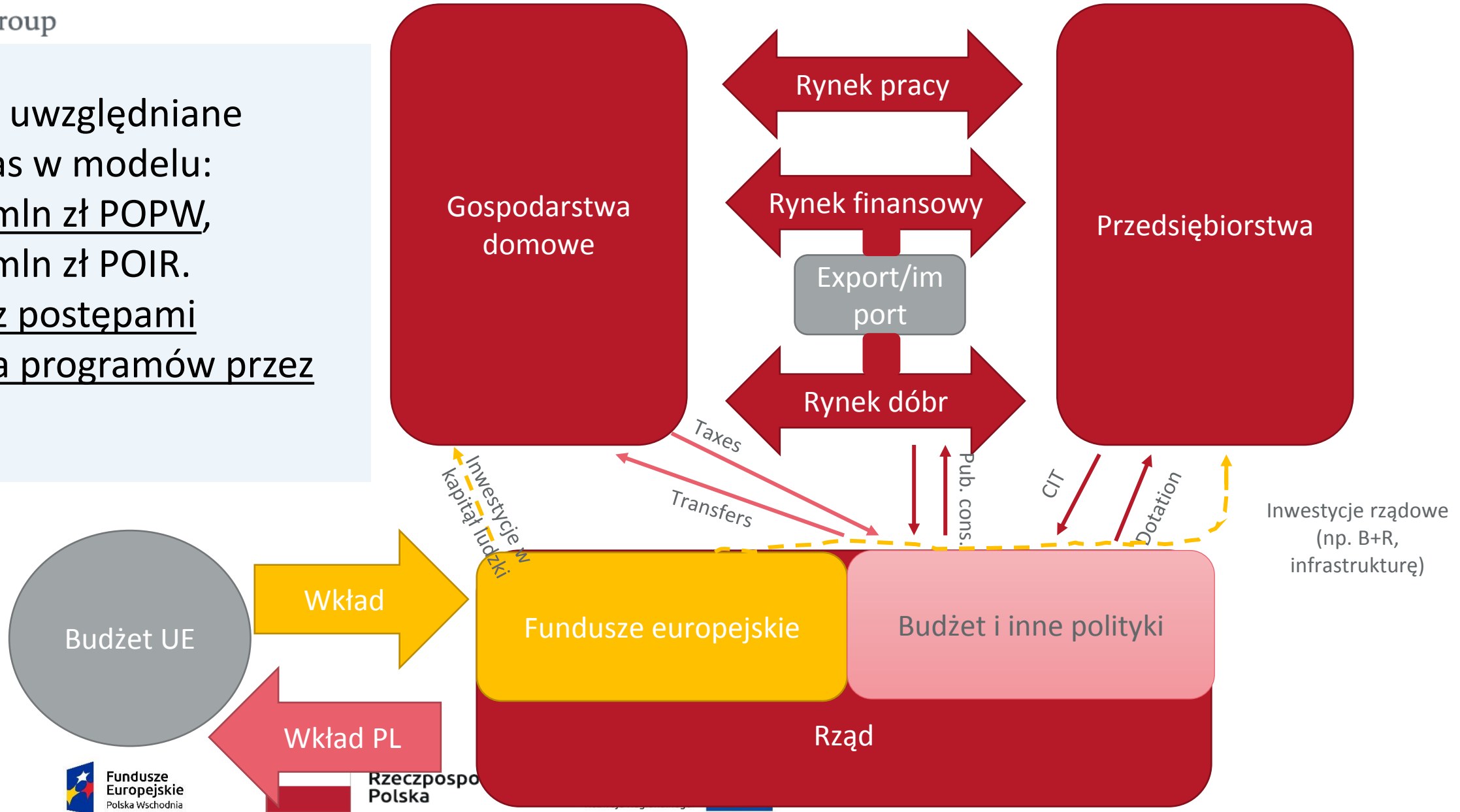
- Cel: Analiza wpływu wybranych działań Programów Operacyjnych: Inteligentny Rozwój oraz Polska Wschodnia na polską gospodarkę.
- W przypadku POPW uwzględniono działania wdrażane w ramach I osi (wdrażane przez PARP).
- W przypadku POIR były to działania: 2.3, 3.1.5, 3.2.1, 3.3.3 (wdrażane przez PARP)

- Metoda: Model makroekonometryczny VESPA 2 (oparty na modelu DSGE – Dynamiczny, Stochastyczny, Model Równowagi ogólnej).
- Model uwzględnia całą gospodarkę.
- Wartość interwencji wprowadzona do modelu jest zgodna z danymi za 4Q 2019.

Środki UE uwzględniane dotychczas w modelu:

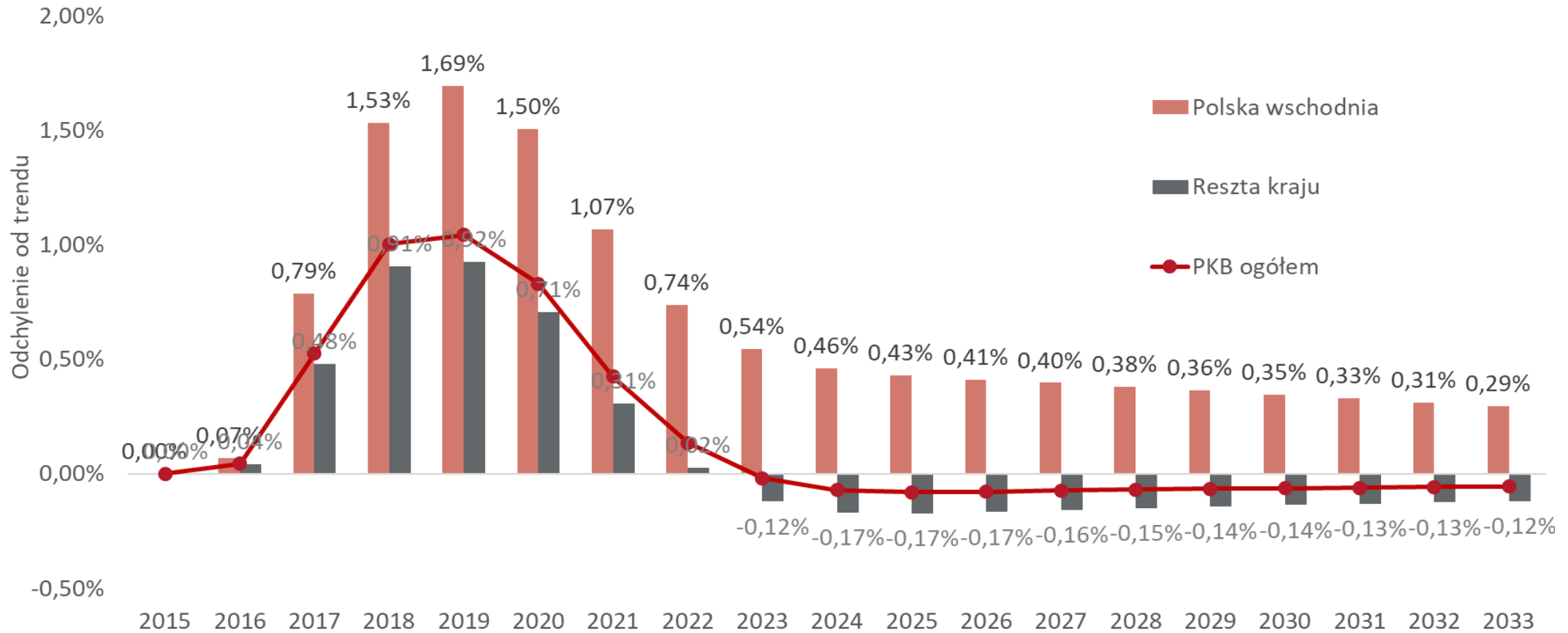
- 1 534 mln zł POPW,
- 4 350 mln zł POIR.

(zgodnie z postępowaniem wdrażania programów przez PARP)

Wnioski

- Inwestycje w PW cechuje silny wpływ na wzrost jej PKB.

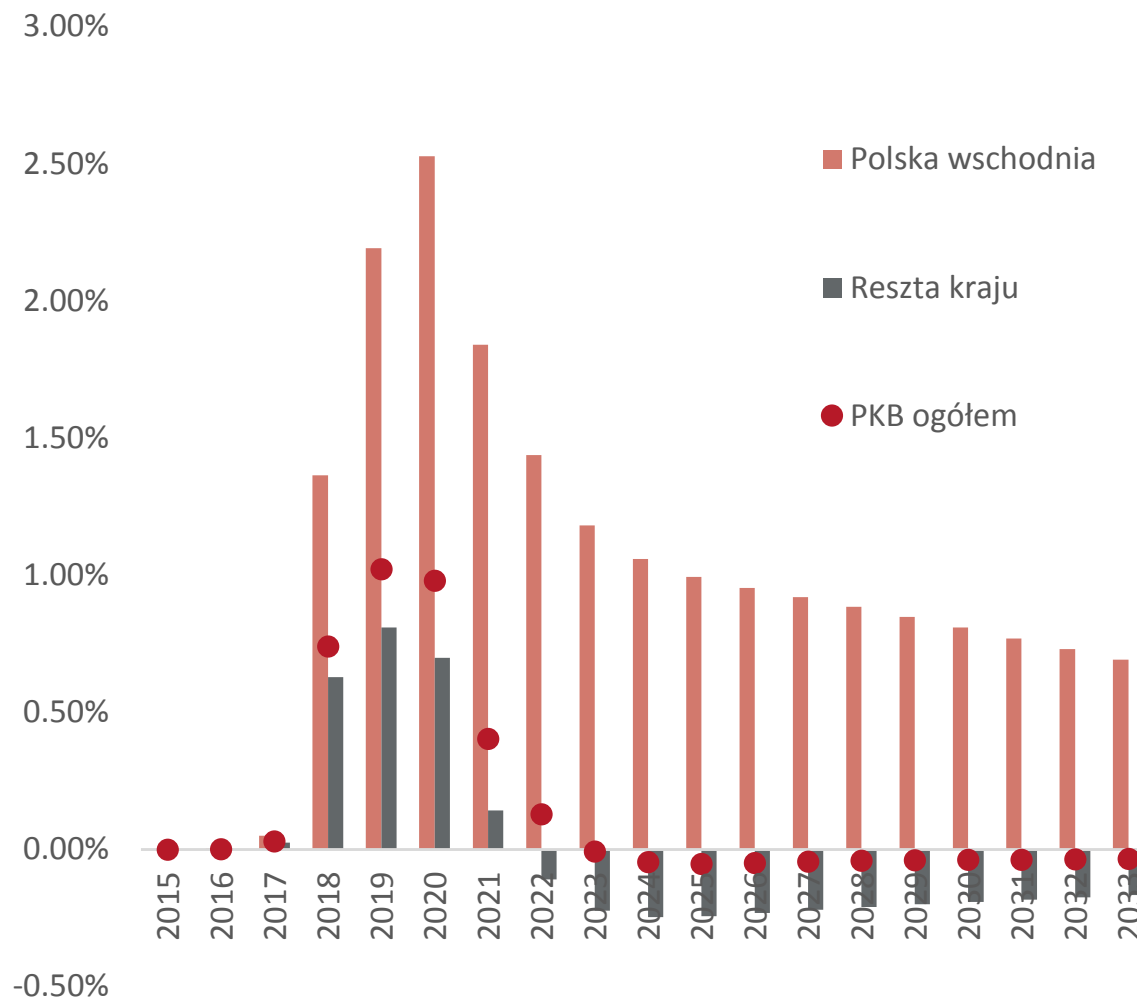

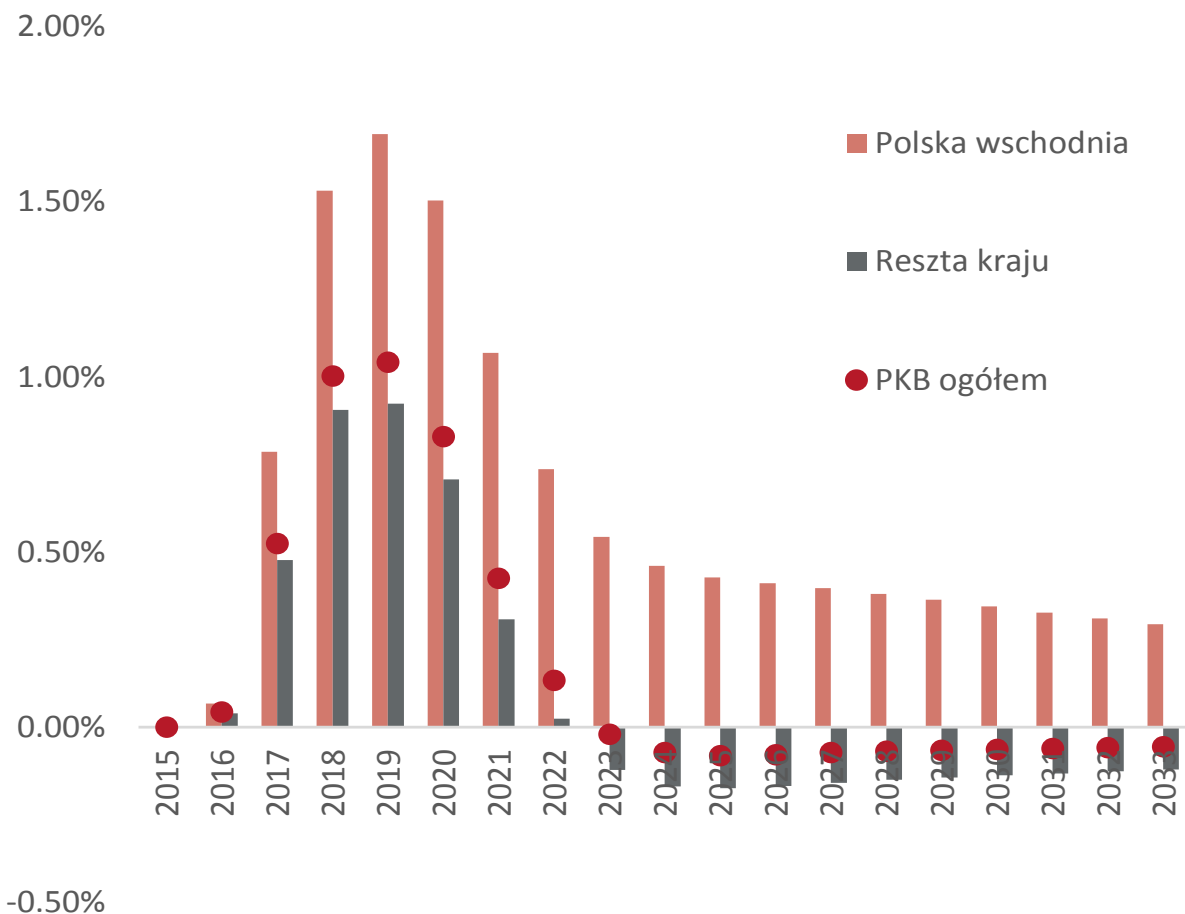
Wysoka efektywność i trwałość inwestycji na obszarze PW

są spowodowane m.in.:

- ich charakterystyką – przyczyniają się do modernizacji / unowocześnianie gospodarki (np. inwestycje w nowoczesne maszyny),
- braku lub mniejszej skali wypierania inwestycji prywatnych,
- efektem bazy – wsparcie ma większe znaczenie (wagę) w odniesieniu do całości potencjału PW (lokalnego PKB).

- Środki z POPW nie tylko silnie podnoszą PKB w PW, ale również...
- ... mają korzystny wpływ na resztę kraju.

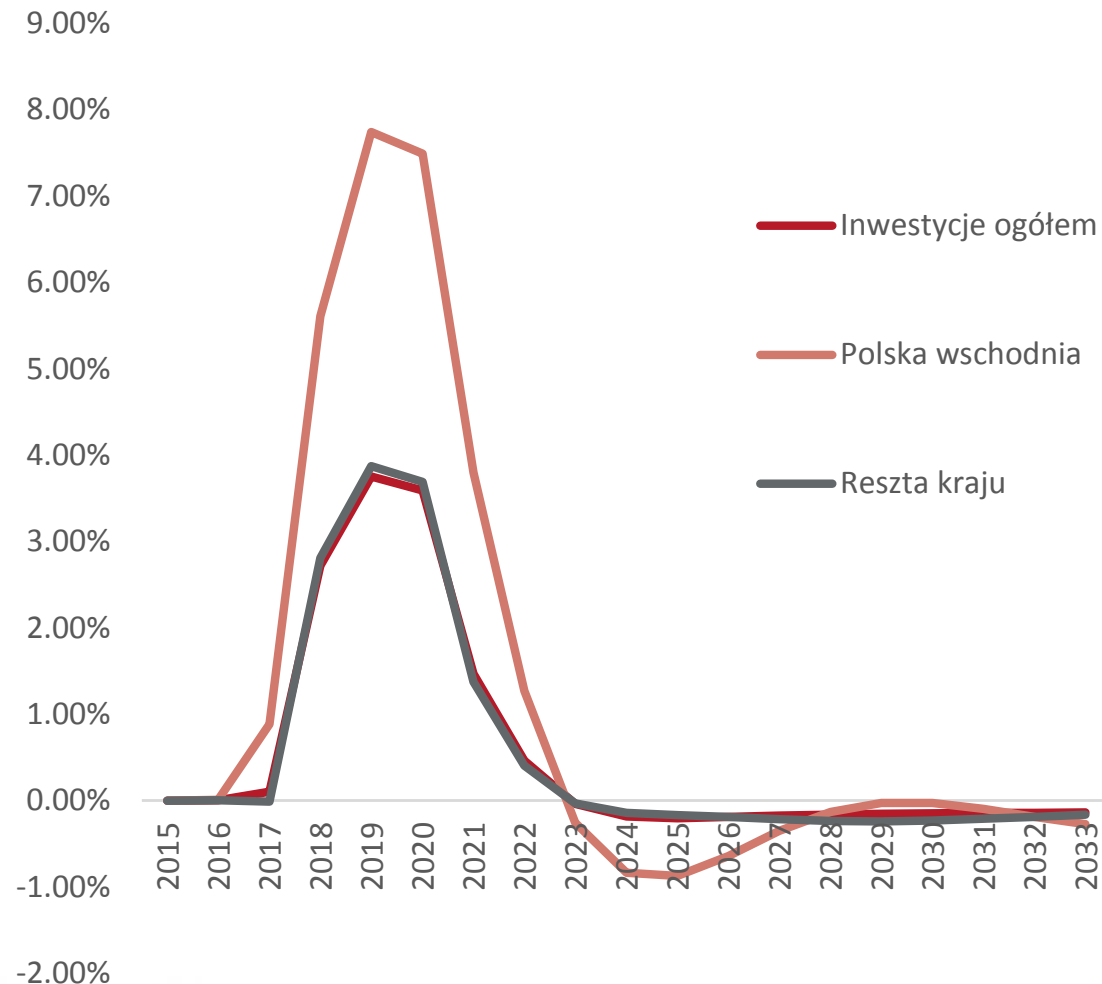

Także POIR pozytywnie wpływał na zmiany w PW.

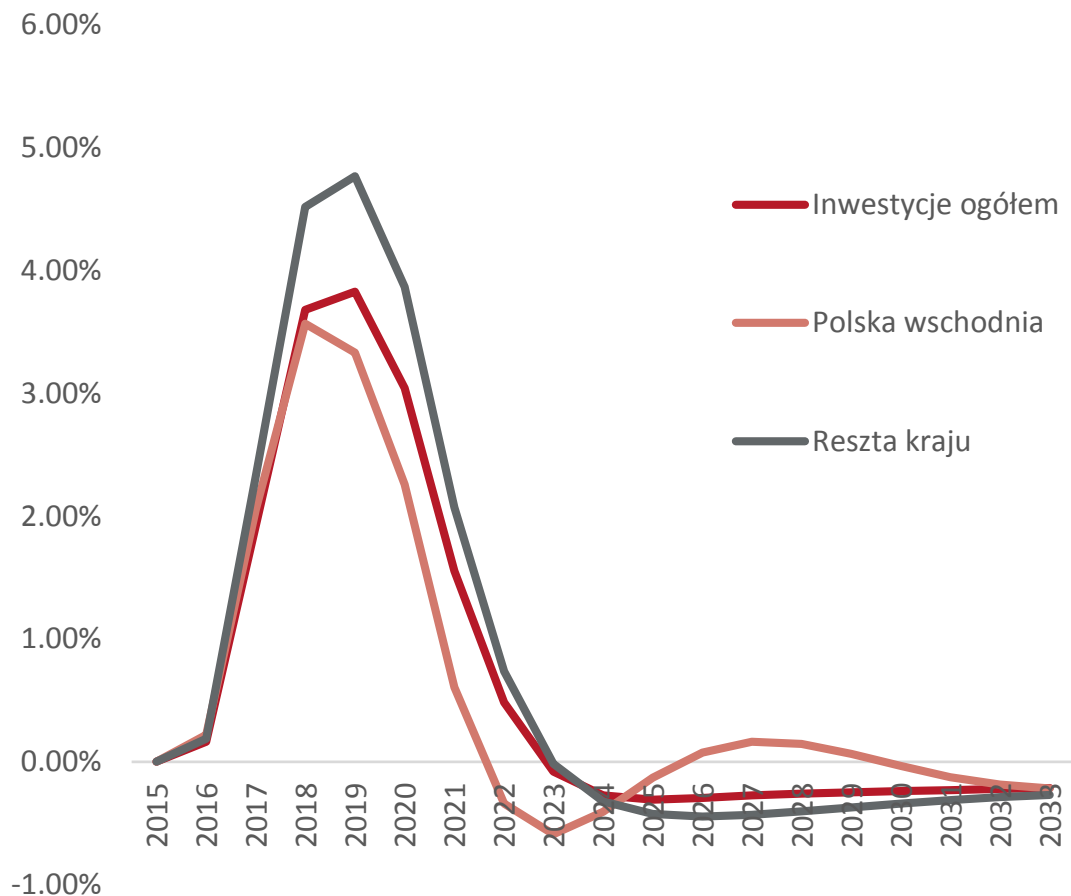
Dzieje się tak dlatego, że wśród beneficjentów tego programu są też firmy z PW.

- POPW oznacza istotny impuls inwestycyjny na obszarze PW.
- POPW pobudza również inwestycje na pozostałych obszarach kraju.
- Przedsiębiorcy inwestujący w PW uruchamiają (efekt pośredni) współpracę z firmami z reszty kraju.

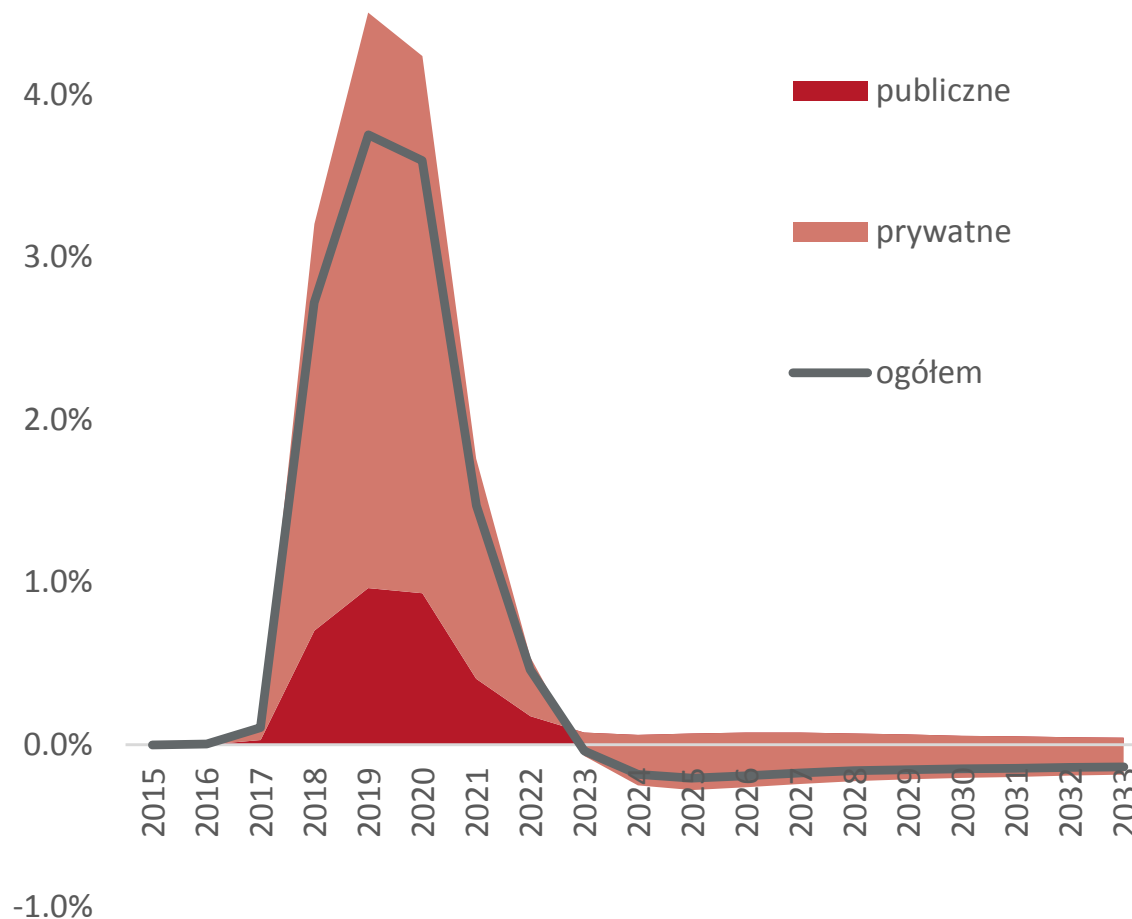
Dodatkowo obszar PW jest wzmocniany interwencją z POIR.

Programy się uzupełniają*.

*Wnioski z raportu z ewaluacji „Komplementarność wsparcia przedsiębiorczości w PW w perspektywie 2014-2020”, IDEA Instytut Sp. z o.o. na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju (2019) również wskazują, że **w zakresie przedsiębiorczości wsparcie z POPW jest komplementarne do innych PO w makroregionie.**

- Interwencja POPW najsilniej pobudza inwestycje prywatne.
- Spadek inwestycji po roku 2023 jest efektem naturalnym (interwencja przyspiesza cykl inwestycyjny, a nikt nie inwestuje na zapas).

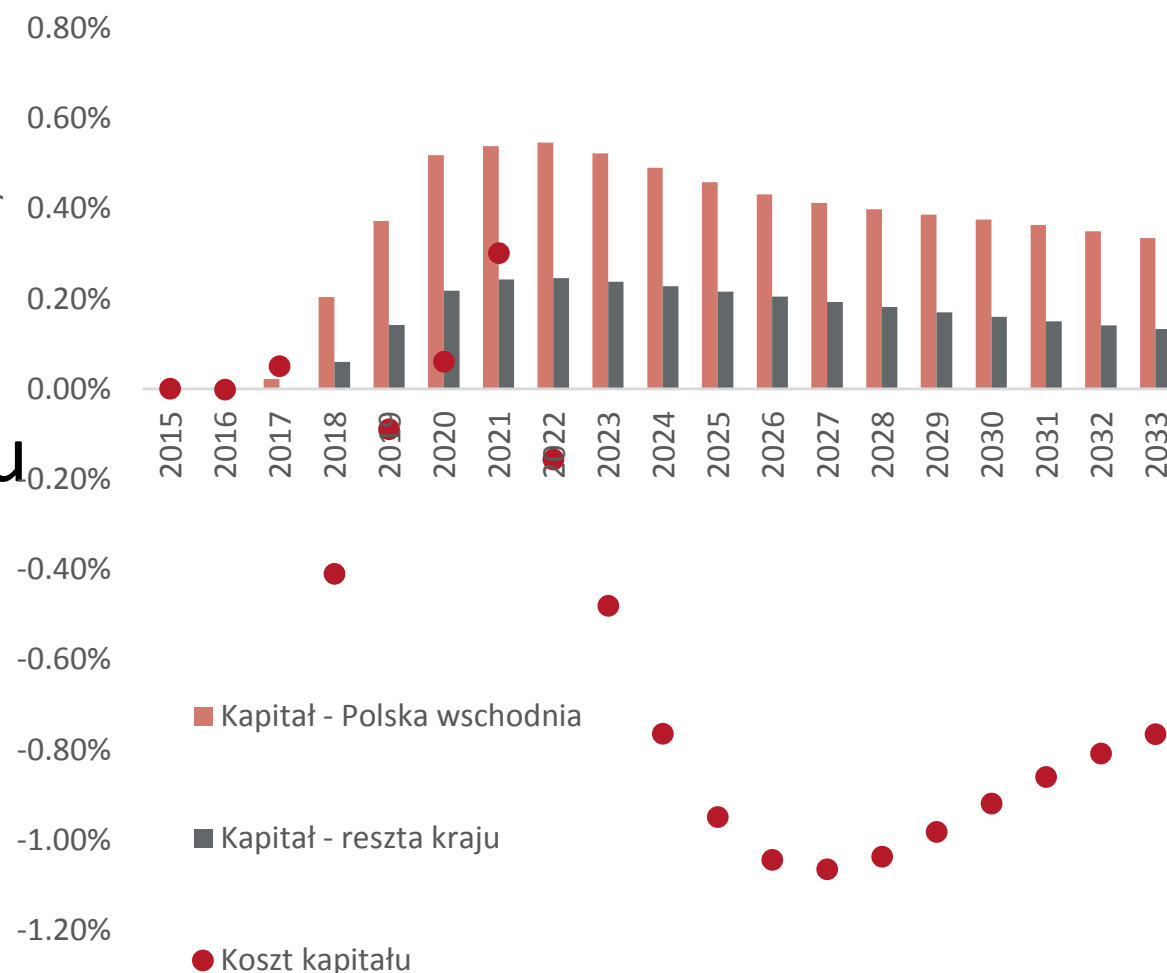

PARP

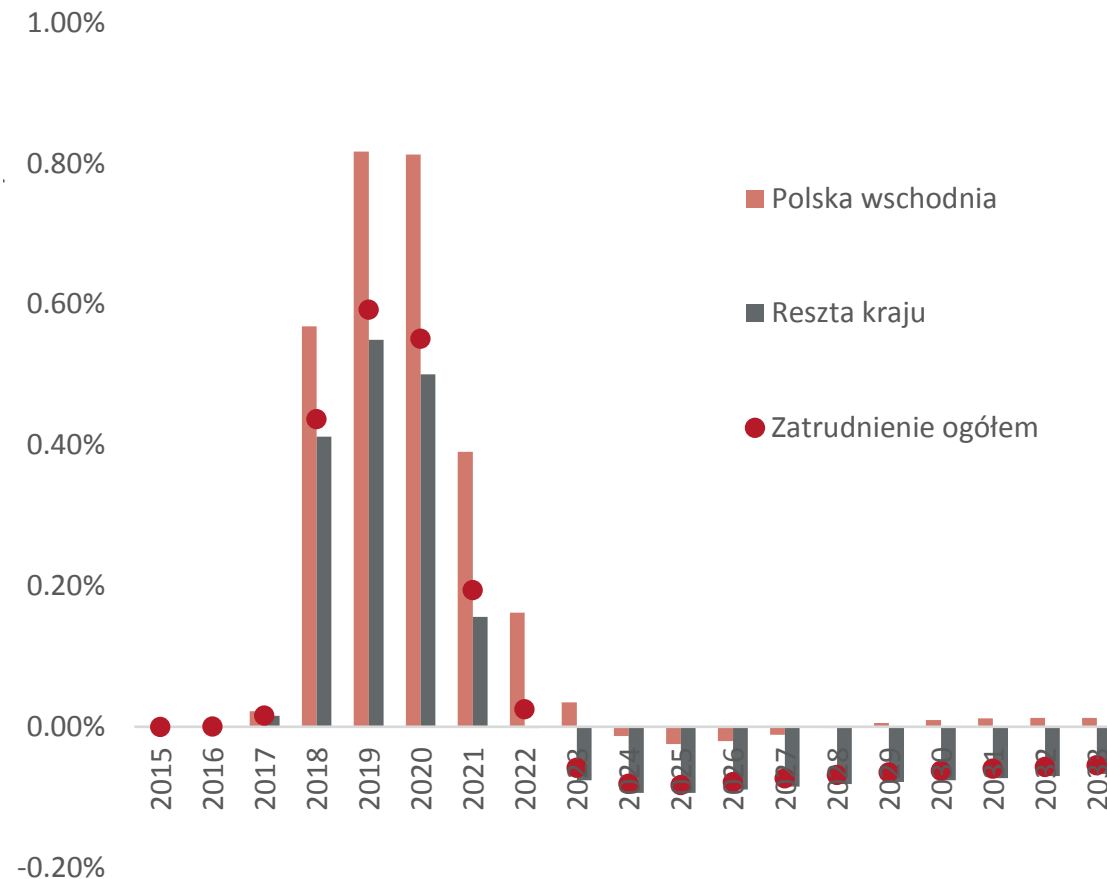
PFR Group

Wnioski – wpływ POPW na zasoby i koszt kapitału

- POPW korzystnie wpływa na dostępność kapitału.
- Dzieje się tak dlatego, że urządzenia/maszyny/instalacje funkcjonują długo po zakończeniu programu.
- Podnosi się więc produktywność i jednocześnie obniża popyt na dodatkowy kapitał.

- POPW przyczynia się do wzrostu zatrudnienia w PW i w reszcie kraju.
- Choć ma silniejszy wpływ na obszar PW.
- Także trwałość efektu jest silniejsza w PW.
- Jest to konsekwencja mniejszego efektu wypierania w PW inwestycji prywatnych przez publiczne

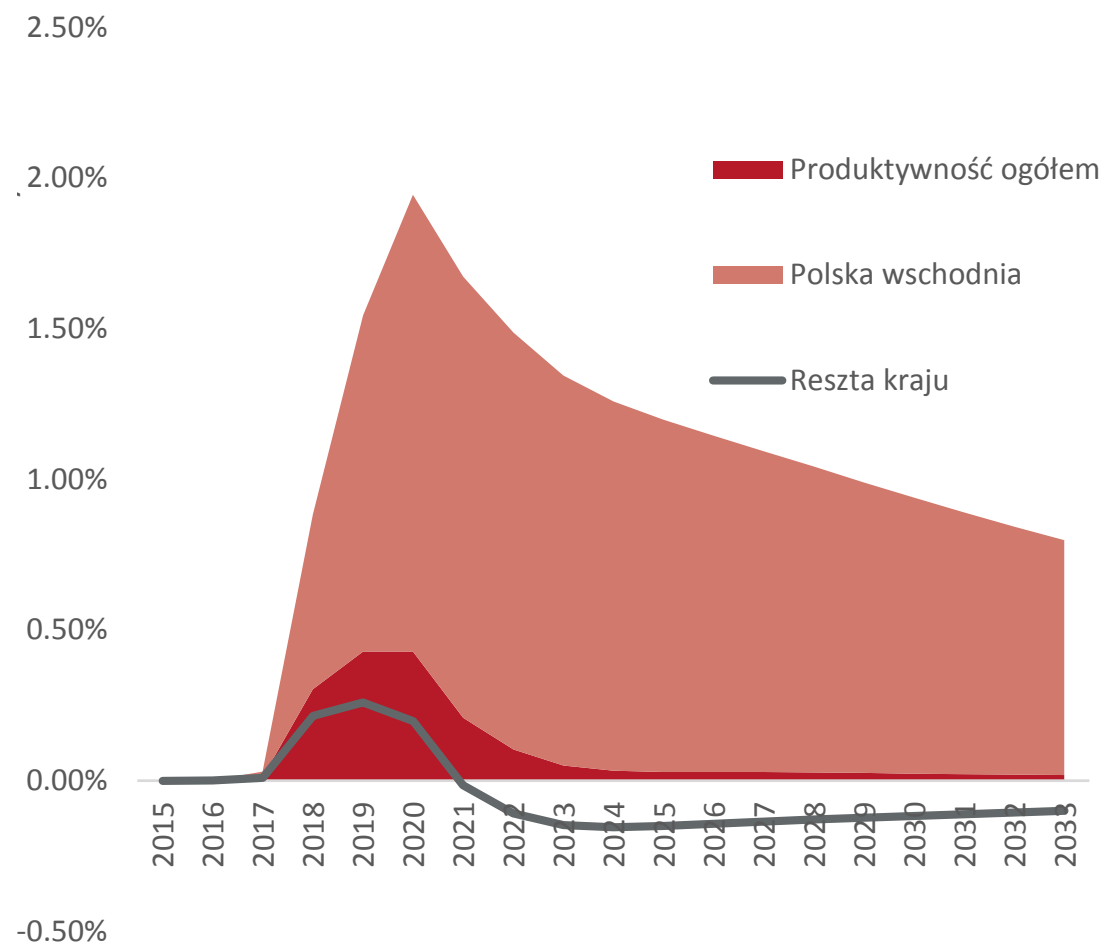

PARP

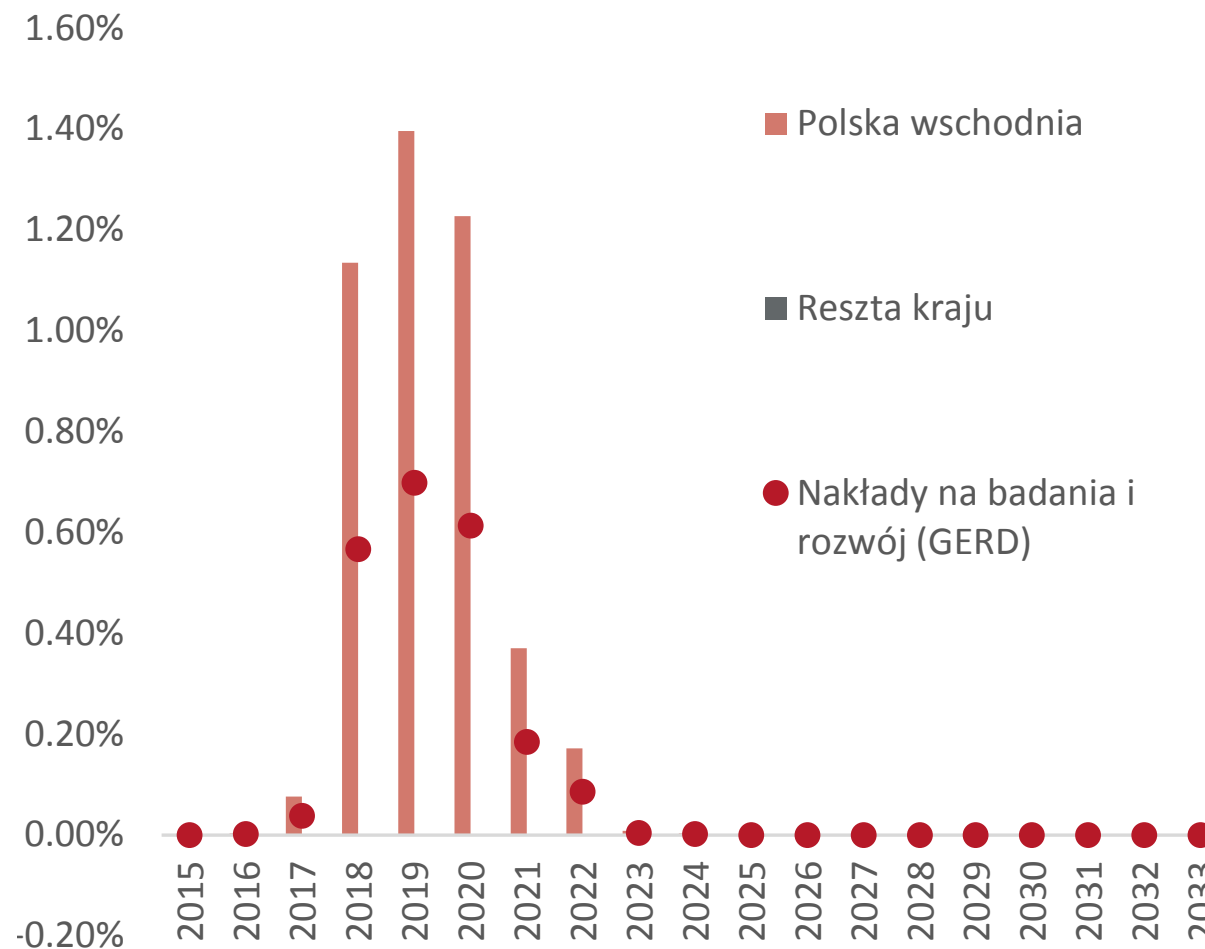
PFR Group

Wnioski – wpływ POPW na produktywność i płace

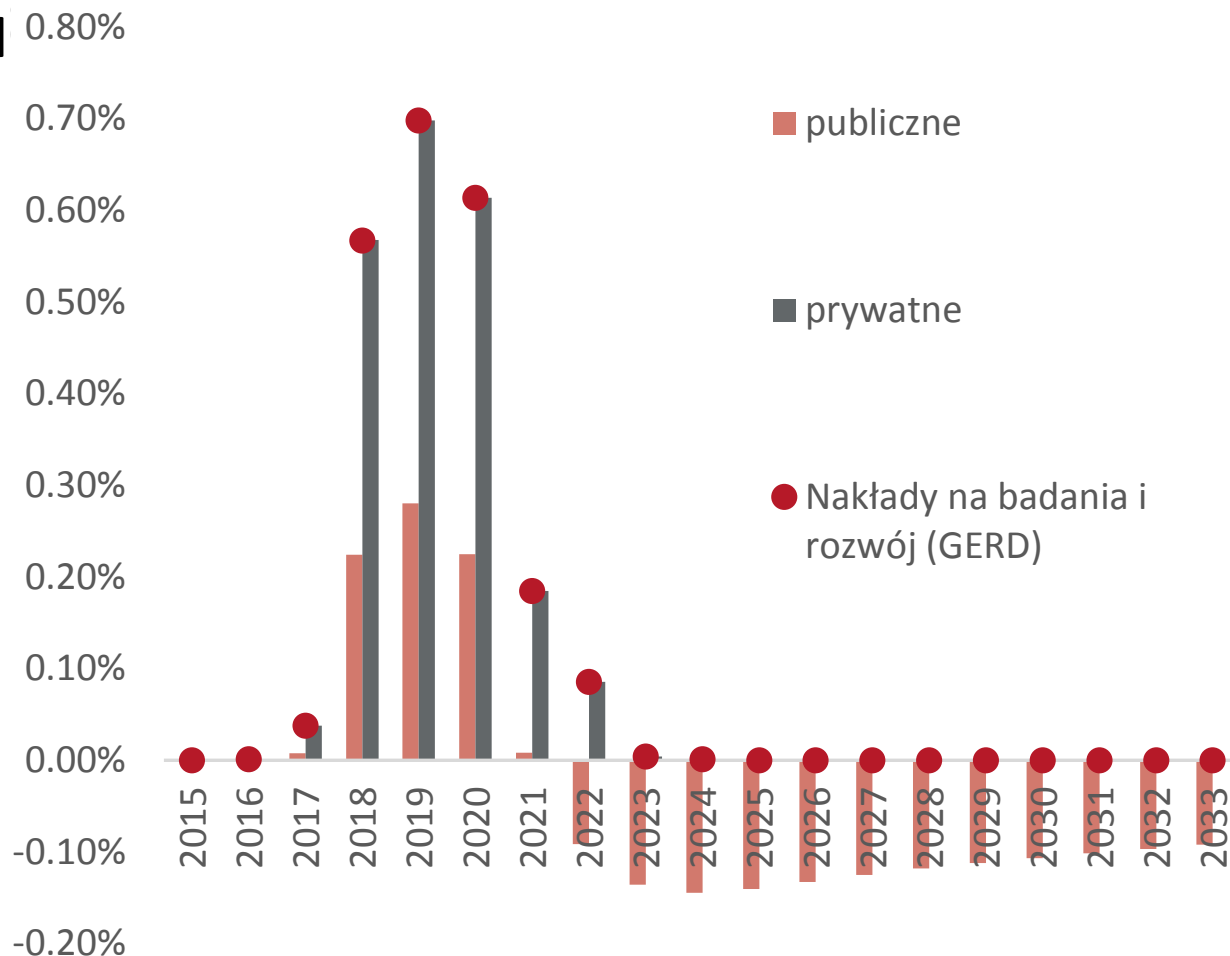
- POPW charakteryzuje się wysoką trwałością wpływu na produktywność pracy.
- Wartość tego wskaźnika przez cały okres prognostyczny utrzymuje się powyżej scenariusza bazowego (bez interwencji).

- POPW przyczynia się do istotnego wzrostu nakładów na B+R w PW.
- Korzystne efekty osiągnane są szybciej niż w reszcie kraju.
- Duże znaczenie ma efekt bazy (nakłady na B+R w PW są mniejsze niż w reszcie kraju).

- POPW w największym stopniu przyczynia się do wzrostu prywatnych nakładów na B+R.
- Choć ma również pozytywny wpływ na wzrost publicznych nakładów na B+R.

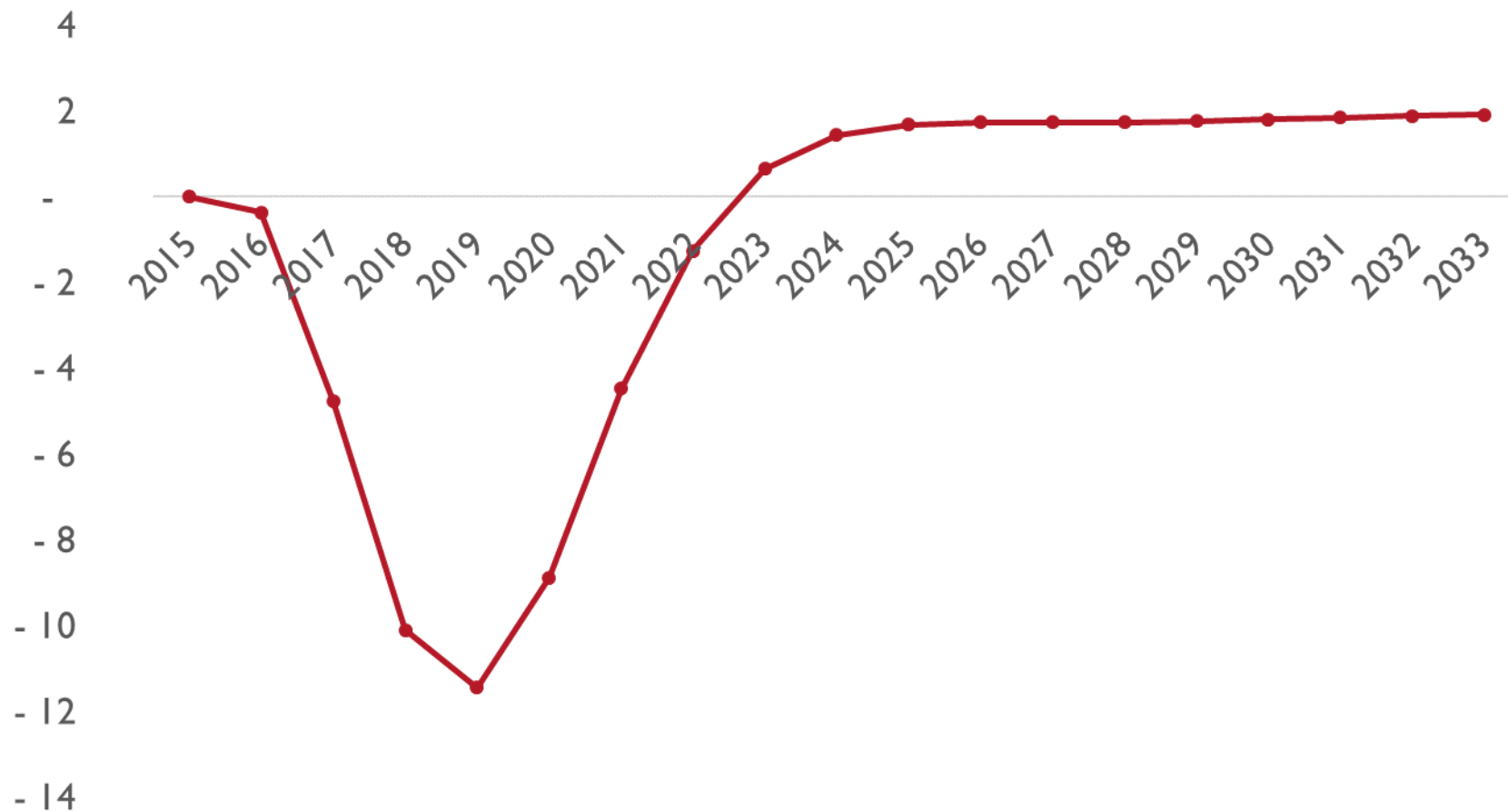

PARP

PFR Group

Wnioski – wpływ **obu programów** na handel zagraniczny

- Oba programy mają zauważalny wpływ na handel zagraniczny.
 - W pierwszym okresie rośnie import (za sprawą inwestycji w nowe maszyny i urządzenia).
 - Później obserwuje się wzrost eksportu, a bilans handlowy uzyskuje wartość dodatnią.

- Oddziaływanie programów na sektory gospodarki nie ogranicza się do wpływu na bezpośrednich beneficjentów.
- Korzystają wszyscy powiązani w szerokim łańcuchu dostaw.
- W wielu sektorach widać wzrost zysków i wartości dodanej.
- Dotyczy to szczególnie budownictwa - jego przedstawiciele rzadko korzystają ze wsparcia bezpośrednio, ale za to czerpią korzyści z efektów pośredniego i indukowanego interwencji.

Podsumowanie

- POPW przyczynia się do rozwoju gospodarki makroregionu PW.
- Co istotne, korzystne zmiany w wyniku oddziaływania programu obejmują również resztę kraju.
- Inwestowanie w PW jest opłacalne. **Opłacalne dla wszystkich.**

- Odnotowany wpływ POPW na resztę kraju, to model oddziaływania zaobserwowany również w innych wynikach badań (m.in. wpływu polityki spójności realizowanej w krajach V4 na UE15).
- Przykładowo: z analiz prowadzonych przez Ministerstwa Rozwoju w roku 2011 wynikało, że 1 euro netto przeznaczane przez kraje UE15 na politykę spójności w V4, przekłada się na 61 eurocentów dodatkowego eksportu do V4.

*"Ocena korzyści uzyskiwanych przez państwa UE-15 w wyniku realizacji polityki spójności w krajach Grupy Wyszehradzkiej" IBS na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Warszawa 2011.

- Z analogicznym mechanizmem mamy do czynienia w przypadku inwestycji z POPW, przy czym w tym przypadku UE15 w znacznej mierze jest zastępowane przez podmioty z reszty kraju.
- Firmy realizujące inwestycje współfinansowane z POPW uruchamiają zasoby nie tylko dostępne na obszarze PW, ale również te ulokowane w reszcie kraju.

- Warto dodać, że inwestycje w ramach POPW sprzyjają zmniejszaniu dystansu dzielącego ten region od reszty Polski.
- Mamy do czynienia z analogiczną sytuacją, jak w przypadku tej zaobserwowanej w odniesieniu do PORPW.
- Jak pokazała ewaluacja ex post PORPW 2007-2013* wskaźniki - koniunktury rozwoju przedsiębiorstw, liczby nowych podmiotów REGON na 10 tys. mieszkańców, dynamiki PKB na mieszkańca - byłyby niższe, gdyby nie PORPW.

*Ewaluacja „Wpływ PORPW 2007-2013 na rozwój przedsiębiorczości w PW”, Konsorcjum Evalu, WYG PSDG i EGO na zlecenie PARP, Warszawa 2016

- Wyniki badania potwierdzają zasadność kontynuowania wsparcia gospodarki makroregionu PW.
- Ma ono pozytywny wpływ na: PKB makroregionu, podbudza inwestycje, stymuluje działalność B+R, przekłada się również na poprawę sytuacji na rynku pracy.
- Jednocześnie efekty „przelewają się” (spillover) do reszty kraju, która korzysta na POPW w ramach pośrednich i indukowanych efektów programu.

- Efekty POPW i generalnie efekty uzyskiwane na obszarze PW (np. dzięki interwencji z POIR) charakteryzują się relatywnie wysokim poziomem trwałości.
- Znaczenie inwestycji z polityki spójności jest tu większe niż w reszcie kraju i fundusze te w o wiele mniejszym stopniu skutkują efektem wypierania (inwestycji prywatnych przez publiczne). Jest to konsekwencją m.in. faktu, że mamy do czynienia z makroregionem, który stosunkowo w niewielkim stopniu kontrybuuje do PKB krajowego, ma utrudniony dostęp do kapitału (w rozumieniu ekonomicznym), niekorzystną strukturę gospodarki.

- Ograniczenie wsparcia kierowanego do PW w nadchodzącej perspektywie finansowej (np. zastąpienie POPW programem ogólnokrajowym) mogłoby mieć negatywne skutki dla makroregionu (marginalizacja, społeczno-gospodarcza degradacja) i jego spójności zewnętrznej z resztą kraju.
- Ponadto, podmioty z reszty kraju mogłyby utracić korzyści (spillover) z realizacji POPW w makroregionie PW.

- Jednocześnie trzeba zauważyć, że inwestycje RPO mogą nie dawać takiego samego efektu, jak POPW.
- Zastąpienie POPW przez RPO skutkować będzie m.in.:
 - rozdrobnieniem środków,
 - niskim poziomem selektywności,
 - wzrostem kosztów administracyjnych*.

*Wnioski na podstawie raportu „Ewaluacja regionalnej pomocy inwestycyjnej w zakresie celu tematycznego 3 w obszarze wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw oraz MSP w ramach RPO na lata 2014-2020. Ewalu, STOS Stowarzyszenie, WiseEuropa na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2020.

Istotne uwagi metodologiczne

- Projekt ma charakter rozwojowy. Oznacza to, że jego wyniki będą się zmieniały wraz z zasileniem modelu nowymi danymi:
 - a) zgodnie z postępami finansowymi obu programów,
 - b) zmianami parametrów gospodarki.

Istotnym wyzwaniem dla prowadzonych analiz jest sytuacja związana z pandemią wirusa Sars-Cov-2, w tym m.in.:

- Pogarszanie/poprawa sytuacji epidemiologicznej (głęboki lockdown vs. częściowe wygaszanie gospodarki),
- Reakcja zagranicy – wpływ na krajowe PKB przez eksport,
- Nieznana ex-ante struktura, skala i skutki interwencji antykryzysowej.

- Z prowadzonych analiz wynika, że efekty pandemii wzmocniły znaczenie naszej interwencji dla gospodarki.
- Przy notowanym (i prognozowanym) spadku PKB efekty interwencji wyrażone w % rosną. Natomiast w ujęciu realnym (wartości bezwzględne) efekty są mniejsze od wcześniej spodziewanych.